

Регіна виросла в дитбудинку. Не потрібна нікому, зайва в цьому світі, вона пізнала чимало поневірянь. Марія — донька заможних викладачів, у неї завжди були дефіцитні захціянки та дорогі іграшки. Але на п'ятнадцятий день народження дівчини сталося страшне: батьки загинули в автокатастрофі. Марія опиняється в дитбудинку, де знайомиться з Регіною. З'єднані горем, сирота від народження й колишня багатійка стануть там найліпшими подругами. Обидві згодом пізнають біль зради. Обидві вистраждають своє право на любов і спокій. Тільки у кожної буде свій шлях до воскресіння...

bookclub.ua

ISBN 978-617-12-8875-1

9 786171 288751

ОЛЬГА САЛІПА

ЗЛАМАНІ РЕЧІ

ОЛЬГА
САЛІПА

ЗЛАМАНІ РЕЧІ

Коронація
слова

Від переможниці конкурсу
«КОРОНАЦІЯ СЛОВА»

КСД

ЗЛАМАНІ РЕЧІ

ОЛЬГА
САЛІПА

ЗЛАМАНІ
РЕЧІ

Роман

ХАРКІВ 2021 КСД

УДК 821.161.2
С16

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Дизайнер обкладинки *Юлія Дзекунова*

ISBN 978-617-12-8875-1

- © Саліна О. І., 2021
- © Depositphotos.com / OlgaOsadchaya, обкладинка, 2021
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2021

Шур-шур-шур...

Осінь цього року була теплою як ніколи. На календарі — листопад, а за вікном ще жовто від опалого листя.

Регіна сконцентровано змїтала ці латки помаранчево-червоного покривала на одну купу в кутку подвір'я.

Шур-шур-шур. Мітла рухалася своєю траєкторією, залишаючи на вологій землі ледь помітні рівчаки. Неслухняне листя розліталось від легесенького вітру, і Регіні доводилося раз у раз повертатися туди, де вже щойно мела.

— От дурне! — сама до себе промовила жінка, коли невеличкий собака, білий у коричневу пляму, з розбігу кинувся в купу вже зметеного листя.

Зрештою, крім старенького пса Бровка, говорити їй не було до кого, тому й звикла вже балакати лише із собою. Часом — подумки, а інколи й ні, щоб зовсім не здичавіти.

Від голосу Регіни з верхівок дерев злетіли ворони. Бідні птахи, схоже, думали, що жінка німа — так рідко доводилося чути від неї слово.

Шур-шур-шур. Бровка наробив збитків — замітання додалось.

На вулиці сіріло. В селі вже хтось засвітив у хаті. З Регіниного горба було добре видно невеличкий Велеснів, де наразі жило всього кілька десятків сімей. Ще років десять — вимруть усі старенькі, і залишиться село пусткою. Буде тоді їй, Регіні, воля: роби що хочеш. Ніхто не подивиться косо, не покрутить пальцем біля скроні, не плюне в її бік.

Регіні до селян байдуже. Зрештою, це вона тут приїджа. До людей ходить рідко, хіба раз на тиждень у магазин хліба купити. Або раз на місяць — на пошту: чи то по пенсію, чи по якусь соцдопомогу — бо хто ж знає, скільки їй, Регіні, років.

Відколи оселилася тут кілька років тому, завжди у хустці та просторій довгій сукні. Взимку поверх одягає «дуту» куртку, а на ноги — такі ж «балонові» черевики. Чи є в неї якісь інші речі — хто ж знає? У її хаті не був жоден з односельців. Колись там жила стара баба Дуня. Кажуть, була жінка відьмою, тому і хату поставила аж за селом. Нібито люди її до себе не приймали.

Хату ніхто не купував, аж поки не приїхала в село дивна жінка із маленькою валізкою і необхідною сумою грошей у кишені.

Регіна заплатила за хату готівкою і, оформивши документи, відразу й залишилася в ній ночувати.

Про те, що то відьмине обійстя, жінці розказували селяни ще дорогою на «оглядини», але та сприйняла інформацію на диво спокійно, навіть, здається, байдуже. Хіба може з нею трапитися щось страшніше, ніж уже було?

У відьминій хаті виявилось три кімнати: крихітна кухонька «на зиму» (бо на дворі була ще й літня), спальня

і велика зала. Перші дві цілком обжиті старою бабою Дунею, а третя, здається, недороблена. Вона не мала підлоги, тому тут було завжди холодно. А ще кімната була просто завалена зламаними речами: стільцями, лавками, іграшками і навіть старенькою технікою — магнітофонами, годинниками, радіоприймачами.

Побачивши це звалище вперше, Регіна зраділа: буде чим зайнятися. Руки працюють — голові легше. І почала ремонтувати. А коли зламані речі баби Дуні закінчились — узялася й сама ходити по смітниках і вишукувати нові. За це її селяни й незлюбили. Такої дивної жінки тут ще не було.

— Тьфу, посмітюха! — кричали їй услід діти, що приїздили на літні канікули до бабусь-дідусів у село.

— Мама каже, що вона теж відьма, як і баба Дуня. Тому й привело її до тієї хати. — Регоче хтось із хлопців перед друзями.

Регіні байдуже. Вона любить свої зламані речі. Любить давати їм друге життя.

А сьогодні старанно мете подвір'я від осіннього листя й тішиться своїй неквапливій, але важливій роботі.

Бровко бігає навколо і береться воювати з мітлою.

— Тікай, бо дам по плечах! — Регіна погрозово махає собаці довгою ручкою від вуличної мітли, і той налякано ховається під лавку. Але вже за кілька хвилин, сподіваючись, що загроза минула, обережно звідти вилазить і знову придивляється до мітли: атакувати зараз чи почекати?

Шур-шур-шур. Регіна зупиняється, щоб перепочити. У повітрі пахне осінню. Увечері вже прохолодно. Ще трохи — і треба буде розпалювати в хаті. У баби Дуні, як

не дивно, була не звичайна грубка, а цілком сучасний твердопаливний котел. Регіна важко боролася з дровами для нього перший рік, а вже на другий усе пішло як по маслу. Якраз біля її хати — ліс. Бери дэрева, скільки хочеш. Тут ніхто не рахує й не забороняє. Люди кажуть, колись хтось із чиновників району хотів поставити ліс «на облік», але селяни стали горою: наше, не дамо. Мовляв, ми самі його садили — самі й керувати ним будемо. І справді, кожен рік кілька сільських чоловіків вправно пересаджують паростки, які дають старі дерева, на нові місця. Ліс не те що не зменшується — росте.

— А віддали б «на облік» — були б нам другі ліси Карпати, — твердили люди. — Знаємо ми цих чиновників. Ніхто не любить ліс більше, аніж той, хто росте разом з ним.

Шур-шур-шур. Регіна обережно обмітає стіну з дров, красиво вискладану біля хати, — цього року буде тепло. Усе. З роботою покінчено. Жінка розпрямляє спину і задоволено оглядає обійстя — чисто. Навіть Бровко, щоб не порушити ідилії, скручується калачиком на хіднику біля дверей і солодко позіхає.

Регіна дістає сірники й чиркає кілька разів. Вологе листя не хоче горіти, але трохи спроб — і біла цівка диму піднімається вгору. У місті за паління листя — штраф. А в селі це неодмінний атрибут осені. Та й, власне, якщо когось запитати, як пахне село восени, в один голос усі скажуть: димом.

Оглядається на Велеснів — білий дим, як і в неї, піднімається ще над одним подвір'ям, теж новосельців. Там, у крайній хаті, живе з чоловіком Марія, яка вирощує квіти.

Маріїне вогнище горить яскравіше. І чого б це її, Регіну, мало хвилювати? Байдуже. Хай горить.

Жінка ховає мітлу до невеличкої комори з дверима на вулицю і йде до хати заварювати чай.

Сьогодні Регіні сорок. Вона сховалася від усього світу в найзручнішу мушлю — у село. Тут лише вона визначає правила. Тут — її світ. Вона — майже бог, що дає нове життя зламаним речам. У цьому сенс Регініного життя. І так їй добре.

Марія увімкнула світло над входом у будинок. Усе навколо стало жовтим. Що не кажіть, а лампи розжарювання таки часом підіграють осені, зафарбовуючи все кругом у її кольори.

Біля входу в будинок стоять два величезні горщики з кулястими хризантемами — сучасна мода. Марія більше любить звичайні, ті, що росли в бабусі на клумбі, особливо фіолетові, цибаті, з кількома квіточками на чубку. Вони росли прямісінько під вікном її кімнати, коли була мала. Бабця завжди казала: «От заглянуть квіти до тебе в шибку — тоді вже й зима скоро». Хризантеми дотягувалися до вікна якраз у листопаді, тому бабуса не брехала.

А оці «новомодні», що зараз біля входу в будинок, — то для реклами. Клієнти оцінюють роботу людей, які займаються квітами, якраз по тому, який вигляд має їхнє власне житло. То, так би мовити, найяскравіша вивіска.

Марія наближається до хризантем і гладить їх по верхечках, як дітей. Квіти за це щедро віддають свій терпкий аромат.

З будинку виходить Володимир. Шукає очима дружину, а знайшовши, поблажливо всміхається. Потім бере Маріїні долоні у свої руки й підносить до губ.

— Твої руки пахнуть спогадами про літо!

— Цікаво! — Жінка обнюхує власні пальці і також усміхається.

— Ти ніколи не помічала, що хризантеми пахнуть одночасно полином і рум'янком? Гірко й солодко водночас.

— А твоя правда! Щось у цьому є!

— То аромати-спогади про тепло. Останні квіти перед снігами. Мені часом здається, що вони кажуть нам, щоб не забували: після морозів знову буде сонячно. Тільки чекайте.

Чоловік обережно пробує пальці Марії на смак. Один за одним, повільно і ніжно. Очі жінки перетворюються на кристаль і виблискують. Повіки мимоволі прикриваються, а уста судомно хапають повітря.

— Що ти робиш?

— Люблю свою жінку.

— Нам же не по шістнадцять.

— Байдуже.

Володимир загортає Марії за вухо пасмо волосся, що вибілося з нетулого «хвостика», й нахилиється до шиї. Гарячий подих примушує жінку стрепенутися. Хвилина-дві — і Марія, піддавшись спокусі, міцно хапає пальцями чоловіка за потилицю, вигинається в попереку і притискає до своєї шиї міцніше. Володимир зупиняється і легенько дує на ще вологу від його поцілунку шкіру. Тілом Марії пробігають мурашки.

— Ти здурів.

— Від тебе.

Володимир однією рукою обнімає дружину, а іншою відчиняє двері до будинку. Вони навіть не йдуть до

спальні — зупиняються біля найближчого дивана, у передпокої. Роздягаються повільно й терпляче, допомагаючи один одному і насолоджуючись процесом, — у їхньому віці поспішати вже не цікаво.

А коли опиняються цілком голі одне перед одним, Марія обережно проводить рукою по спині чоловіка. Під пальцями відчуються міцні м'язи — це її завжди збуджує. Біля правої лопатки — рубець. Рідний. Коханий. Перед тим як кохатися, Марія завжди пестить цей рубець вказівним пальцем і вдивляється в очі Володимира, читаючи в них цілковиту довіру.

Не витримуючи напруження від бажання, чоловік рвучко запускає пальці у волосся жінки, звільняючи його від гумки. Пасма падають на оголене тіло. Правою рукою він відгортає волосся з грудей своєї коханої, ледь торкаючись твердих коричневих перлин.

Марія смикається від несподіванки й тягнеться до уст чоловіка по поцілунок. Її руки шукають шлях до його плечей — по густо вкритих волоссям грудях та ледь випуклій ключиці.

Раптом Володимир упевнено відсторонює жінку від себе.

— Яка ж ти зараз красива... Хочу на тебе дивитися...

І майже тієї ж миті смикає її знову до себе так сильно, що шкіра в місці дотику тіл червоніє.

— Але не можу, — шепоче низьким голосом, цілуючи вухо.

Володимир штовхає дружину на диван і накриває її своїм тілом. Уже за мить Марія відчуває його в собі. Цього сильного і завжди серйозного чоловіка. Уособлення спокою та затишку. Уособлення щастя. З кожним

новим рухом це щастя більшає, аж поки не розривається на дрібнесенькі шматочки, які розлітаються зірочками в очах на все довколишнє.

Марія й Володимир лежать голі на дивані, обійнявшись, наче молодята.

— Ну хіба ми не божевільні? — жінка всміхається, дивлячись у стелю.

— Ми — вільні. Вільні робити все, що хочемо.

На вулиці вже зовсім темно, потрібно увімкнути в кімнаті світло, але обоє бояться сполохати свої відчуття.

Володимир наосліп нахилиється над дружиною й ніжно цілує в скроню.

— З днем народження, кохана!

Марія обіймає його сильніше. Вона щаслива.

Сьогодні Марії сорок.

Уже два роки вона живе тут, у селі, поміж квітів, що ранку прокидаючись в обіймах найкращого на планеті чоловіка.

Саме зараз, у цей час, у цьому місці, з цією людиною вона щаслива. Щаслива безумовно.

Марія думає про те, як довго сюди йшла. Про власну хресну дорогу. І невідомо, чи знала б вона, що таке воскресіння душі, якби спочатку не довелося вмерти.

СТОЯННЯ ПЕРШЕ ІСУС ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ

— Воно не виживе.

— Та й байдуже.

— Ти чуєш: воно не виживе, — стара повнувата акушерка трясла за плече жінку, яка щойно народила. — Ану дивися мені в очі. Ти розумієш, що я тобі кажу?

— Розумію, — жінка відводила погляд убік.

— О-о-о, — протяжно вимовила акушерка, — нам тут тільки депресивних не вистачало. Ти лежи тут, а я лікаря покличу.

Наче жінка просто з пологового залу могла встати й кудись піти.

За десять хвилин акушерка повернулася з лікарем.

— Тут мамочка якась дивна. Я їй кажу, що дитина може вмерти, а їй хоч би що.

— Розберемся, — лікар надів окуляри й долонею повернув обличчя молодої жінки до себе. — Ваша дитина — недоношена. Шанси на життя їй ніхто не дає. Добре, що це дівчинка, — вони живучі.

— Хай умре.

— А як не вмре?

— То напишу відмову, — жінка знову відвела погляд убік.

— Ну й дурна. Заберіть від неї дитину з палати, бо ще щось виробить, — заговорив уже до акушерки. — Хай медики оглянуть і помістять у кювез. Добре, що хоч дихає сама. Бо з такою мамою, — лікар осудливо оглянувся на жінку, що лежала в кріслі для пологів, — вона ще натерпиться.

Жінку, котра щойно народила, звали Тетяною. Удома її «з лікарні» чекали троє синів. Дівчинка — воно було б добре, якби не ситуація...

Тетяні тридцять п'ять, і вона двічі вдова. Перший чоловік утопився на самісінькі Зелені свята, другого вбило деревом у лісі. Люди дивилися в її бік косо. Казали, що їй пороблено, бо дід з нечистою силою знався. Начебто вмів змій замовляти так, що робили все, що йому заманеться. Зараз Таня жила з третім чоловіком і з синами від кожного. А ця передчасно народжена дівчинка — то її гріх.

Навесні Танин чоловік поїхав на заробітки. Жінка залишилася на господарстві сама з трьома хлопцями. Та й байдуже — роботи домашньої ніколи не боялася, не розрізняла на чоловічу й жіночу.

Був травень — початок робіт у полі. Таня багато городів не мала, а от картоплі, зелені насадити біля дому треба було.

Того дня вона працювала весь день — ямка за ямкою, картоплина за картоплиною, — і город тишив око виконаною роботою. Малі допомагали як могли: кидали картоплю в готові ямки й натхненно притоптували ніжками там, де мама вже насипала землі.

А коли пополудні припекло вже майже літнє сонце, дівчора відпросилася до сусідів, а Таня вирішила відпочити.

Піт приліплював одяг до тіла. На подвір'ї стояло відро води. Жінка зібралася напитися.

— Тепла... — з жалем промовила сама до себе Таня, коли спробувала. Але нагріта вода породила в її голові іншу ідею.

Тетяна взяла відро, зайшла за комору, роздягнулася догола й вилила воду собі на голову. Приємна прохолода потекла по тілу. А коли жінка розплющила мокрі від води очі, перед нею стояв молодий чоловік.

Таня хотіла закричати, але змогла тільки широко розтулити рота. І стояла як укопана.

Чоловік не зводив з неї очей.

Таня подумала, що то внук приїхав до сусідів, які жили через межу. Огорожа з їхнього боку минулого року завалилася, а її чоловікові все не доходили руки зробити. Та й чого городитися від стареньких?

Раптом незнайомиць узяв Таню за руку, рвучко підтягнув до себе й поцілував. Жінка спочатку хотіла вивратися, але спрагле до ласк тіло не слухалося. Наче збоку вона спостерігала, як її губи відповідають на поцілунок, а руки витягують сорочку з його штанів.

Усе сталося просто там, за коморою. У долоні жінки боляче впивався кут дошки, якою була підбита стіна, а мокре волосся липнуло до обличчя. Чи то далася знати довга відсутність чоловіка вдома, чи пікантна ситуація, але Тані ніколи ще не було так добре. І коли її тіло здригнулося в солодких конвульсіях, а вона ще не набула знову здатності думати тверезо, по обличчі потекли сльози. Сама не розуміла чому. Притулилася спиною до стіни і сповзла додолю. Незнайомиць одягнув сорочку й присів біля Тані.

— Вибач, якщо зробив тобі боляче, — він витирав її сльози долонями і мав розгублений вигляд. — Я маю йти.

Чоловік пішов у бік сусідського подвір'я, а Таня залишилася сидіти на землі. Що тепер буде? Та й що це було взагалі?

За місяць додому повернувся із заробітків її чоловік, і все б забулося, якби саме в той час Таню не почало підозріло нудити. Навчена досвідом трьох попередніх вагітностей, вона не могла сплутати ці відчуття ні з чим іншим...

Перше, що спало на думку, — поговорити з батьком дитини. Таня точно знала, що на аборт не наважиться — сині, як озера, очі її дітей ніколи б не дозволили цього зробити.

Жінка пішла до сусідів питати про внука. Але, як не дивно, ті щиро здивувалися: цього року їхній внук ще не приїздив. Та й не планує. Таня вже було подумала, що її обманюють, але вчасно побачила на полиці фото, з якого всміхався повнуватий і рудий тридцятирічний чоловік. Не той, що був із нею.

Та з ким би вона не кохалася тоді за коморою, треба було розмовляти з чоловіком.

Він не бив і не кричав — просто сидів за столом, опустивши голову.

— Я сам винен. Недурний сказав, що не можна жінку надовго саму лишати. То хто він?

— Я не знаю...

— Ну й добре, не кажи, я теж не хочу знати. Якщо ти прийшла з цим до мене, значить, я тобі рідний, а він — чужий.

Таня розплакалася.

— Не плач. Народиш дитину, а там придумаємо, що робити.

Таня носила доньку важко. Давалася взнаки постійна тривога. Жінка ловила себе на думці, що вже зараз не любить цієї дитини, яка завдає їй стільки проблем. Те, що билося в неї під серцем, було чужим. Небажаним. Нагадуванням про гріх, який ледь не вартував Тетяні сімейного щастя.

Коли на тридцять другому тижні вагітності в жінки почалися передчасні перейми, вона навіть не надто поспішала до пологового. Хіба їй було дорогим життя цієї дитини, яка незрозуміло яким чином опинилася в її лоні?

Навіть тепер, коли малá народилася і, на диво лікарів, запищала на весь пологовий зал, Тетяна не відчула в ній нічого рідного. Хотілося додому, до синочків. А ця... Нехай залишається тут.

Уранці наступного дня Тетяна, притримуючись за коридорну стіну, увійшла до кабінету головного лікаря.

— Я хочу написати відмову від дитини, — почала з порога.

Головний — високий і худий чоловік років п'ятдесяти — устав зі свого місця й підійшов до вікна.

— Добре подумала? Шляху назад не буде.

— Подумала. Ця дитина не моя. Вона мені не потрібна.

— Дурна чи що? Хіба не ти її вчора народила?

— Я, але дитина не моя. Довго пояснювати. Кажіть, що писати.

— Ні, так діла не буде. У твоїй адекватності я вже сумніваюся, хоча наш психіатр сказав, що з тобою все добре. Нехай до мене зайде твій чоловік. Подивимосся, що скаже він.

Наступного дня, перед самісінькою випискою, Тетяна стояла в кабінеті головного лікаря вже з чоловіком. Головний цього разу нічого не питав, просто дав обом по листку паперу і продиктував текст заяв. Писали мовчки. У кабінеті пахло пеларгоніями — росли в горщиках на підвіконні.

Тим часом у кювезі для недоношених спокійно лежала маленька дівчинка.

— Ти глянь, як дивиться, наче щось розуміє, — одна медсестра покликала іншу до дитини.

І справді, дівчинка, здавалося, пильно вглядається у відчинені в коридор двері, туди, де щойно проходили її вже колишні мама й тато.

А за місяць лікар дозволив перекласти малу у звичайне ліжечко.

— Так за життя хапається, аж шкода. Що ж то з нею буде в дитячому будинку, — хитала головою стара санітарка, що прибирала палати. — Соколятко...

У відділенні патології новонароджених покинуту дівчинку називали Соколятком. Здавалося, вона навіть трішечки всміхалася, коли чула це слово. Хоча де було ще їй, такій крихітній, щось розуміти...

А вже в будинку маляти дівчинці дали неприємне для вуха ім'я Регіна. На честь якоїсь актриси, але хіба то мало значення? Чи могла б у неї бути доля знаменитої тезки, якщо її засудили на муки ще в лоні матері?

* * *

Ма-а-аша... Ма-а-а-аша... І не дай бог — Марія... Ну чому її назвали таким простим та інфантильним іменем?

Дівчинці було сім, але вона вже точно знала, що особлива. Десь із другого року життя, коли її блакитні очі стали особливо виразними, а плечей торкнулися золотисті кучері, мама з першим промінням сонця садила Марійку на підвіконня і милувалася, як виграє світло на волоссі та шкірі малої.

— Владуку, ти лише поглянь! Вона — справжнісінька лялька! Хіба це лише тому, що моя?

Влад, тато дівчинки, збираючись на роботу в тернопільський виш, кидав погляд на дружину й донечку:

— Наша, Тетяно. Та й не лише тому. Марійка — красуня. Як і ти.

То був обов'язковий ритуал. Чоловік цілував кохану в чоло і, не чекаючи сніданку, виходив на вулицю з квартири в «австрійському» будинку, сідав за кермо власної автівки та їхав.

Марійка махала татові з вікна й тишилася від звуків машини, що зникала за рогом вузької вулиці. Тоді своє авто мали лише обрані. Це був показник статусу.

Тетяна, мама Марійки, знімала доньку з підвіконня, одягала в легку домашню сукню й садила між ляльками, поки сама готувала сніданок собі й донечці. Дитина росла спокійною. Жодних тобі істерик чи вибриків, ніякого шила в попі, як в однолітків. Десь за пів години Тетяна знаходила малу в тому ж місці і в тій же позі — між ляльками. Дівчинка уважно розглядала кожну з них, розгладжуючи маленькими ручками складочки на сукнях.

Тетяна хапала малу на руки, цілувала в обидві щоки й несла в кухню. Жінка сама інколи боялася своєї любові до донечки. Списувала ці почуття на те, що Марійка була пізнім дитям — довгожданим, виплаканим і вимо-

леним перед Дівою Марією. Та й назвали дитину на честь Богородиці, бо лише її покров допоміг витягнути крихітку з того світу.

Марійчині батьки, поважні викладачі фінансово-економічного інституту, одружилися, коли обом було по двадцять п'ять. До того часу вже встигли заробити і високі посади, і трохи грошей. Влад, єдиний нащадок відомого професора, привів дружину в простору квартиру з високою стелею в старовинному будинку. Мама, з якою жив до того часу, з полегшенням залишила сина невістці й подалася жити в село — «відпочивати на старості літ». Поповнення родина чекала аж сім років. А коли вже зневірилися — сталося диво: Таня завагітніла. Вік дався взнаки — народила передчасно. Дівчинка мала проблеми із серцем і потребувала операції. Два місяці від її малесенького ліжечка не відходили батьки й лікарі — боялися зупинки серця. А коли вага дозволила оперувати, за шалені гроші Влад привіз зі столиці відомого професора медицини, кардіохірурга Нестора Павловського. Поки той чотири години «чаклував» над сердечком дівчинки, Таня з Владом молилися...

Операція вдалася, але Марійка назавжди залишилася бліденькою й хворобливою, аж занадто ніжною. Таня оберігала її від усього: не пускала гратися до інших діток, не дозволяла підходити до домашніх тварин, лазити по драбинах; навіть коли малá голосно сміялася, на обличчі мами читався страх.

Танина любов до донечки була безмірною. Коли одного разу чоловік заговорив про те, щоб запланувати ще одну дитину, жінка аж підстрибнула з місця від обурення:

— А як же Марійка?

Чоловік здивувався:

— А що Марійка? Невже вона після цього перестане бути нашою донькою?

— Ти ж розумієш, що друга дитина вимагатиме нашої уваги й часу? Як це витримає наша дівчинка?

— Дивна ти. Таке враження, що в інших людей немає по двоє, а то й по троє дітей. Чи вони всі нещасні?

— Та мені байдуже до інших, — Тетяна хотіла кричати, але не дозволяла собі цього робити у своєму домі: боялася налякати Марійку. — Я не зможу любити когось іще. Не зможу ділити своє серце.

Влад поблажливо поцілував дружину в скроню, списуючи її поведінку на післяпологову депресію, що затягнулася. Вирішив, що розмову про другу дитину варто перенести на пізніше.

Але «пізніше» так і не наставало.

Отже, Марійці було сім і вона знала, що особлива. З трьох років — на заняття танцями, з чотирьох — малюванням і співами. Мамина й татова гордість, переможниця місцевих дитячих творчих конкурсів. І вже кілька місяців — першокласниця елітної школи, в яку брали тільки обдарованих дітей. Місце там коштувало батькові не лише неабияких грошей, а й зобов'язань перед тими, хто допоміг.

От лише власне ім'я дівчинці не подобалося.

«Марі. Буду зватися Марі. Це хоч трохи не так банально», — придумала дівчинка й побігла розповісти рідним про свою ідею.

Була субота, тато пив чай за білим круглим столом у їдальні через арку від кухні, а мама нарізала дольками яблука на щотижневий пиріг. Пахло корицею й цитрусами.

Дівчинка зупинилася перед рідними в театральній позі й голосно заявила:

— Я не хочу зватися Марією. Кличте мене Марі.

Батько лише здивовано глянув на малу. А Тетяна всміхнулася:

— Та ти справжня Марі — красива й вишукана, як лялечка! Нехай буде так, як ти хочеш!

Жінка поцілувала донечку в золотоволосе тім'я і зупинилася, милуючись, як граційно та побігла обіймати татка. Влад-педагог розумів: робить зараз щось не те, що мав би, але Влад-тато танув від дотиків цього уособлення ніжності:

— Марі — то Марі. Як скажеш, принцесо.

Якраз тоді, коли Тетяна запхала в новомодну електричну духовку пиріг, у двері подзвонили.

Влад незадоволено встав, бо дружина багатозначно показала замащені борошном руки, і пішов відчиняти. На порозі стояла перша вчителька Марії-Марі.

Жінка, привітавшись, мовчки зайшла до квартири й попросила Марійку піти у свою кімнату.

— Маю до вас розмову, — неквапливо заговорила до Влада й Тетяни. — Говоритимемо про вашу доньку.

Таня витерла руки «вафельним» рушником, зняла халат, який захищав її одяг від кухонного бруду, і запросила вчительку сісти.

— Отже, говоритимемо про Марійку. Ваша дитина — дуже талановита. Помітно, що її розвитком займалися змалечку. Але зараз не це головне.

Учительці було під сорок — майже їхня ровесниця. Завжди акуратно вкладене волосся сьогодні було попростому зав'язане в «кінський хвіст» — вихідний же.

Проте навіть у такий день одяглася жінка в класичний костюм — сірий піджак, білу блузку і сіру спідницю нижче колін. Чорне пальто й такого ж кольору черевики залишилися біля входу. Краєм ока вчителька помітила, як дисонує їй простий верхній одяг з розкішною коротенькою шубкою господині, що висить поруч.

Таня з Владом напружено переглянулися.

— Кілька місяців, які дівчинка провела в школі, дозволяють зробити висновок, що Марійка «не тягне» рівень нашого закладу. Та й узагалі я вважаю, що вона ще не готова до школи. Раджу перевести її до звичайного навчального закладу або ж ще на рік залишити вдома — хай підросте.

Очі Тетяни округлилися й налилися кров'ю.

— Як педагоги, ви маєте мене зрозуміти: дитина не може довго концентрувати увагу, швидко втомлюється. Я не знаю, як вам вдалося «просунути» її в нашу школу, але то не її рівень.

Десь хвилину всі мовчали. З-за дверей дальньої кімнати перелякано виглядала мала.

— Тобто, ви нам кажете, що наша дитина — дурна? — Тетяна ледве стримувала гнів.

— Ні, що ви. Я зовсім не це мала на увазі. Зрозумійте, так буває: є діти, які навіть у сім років менше готові до школи, ніж їхні однолітки. У цьому немає нічого страшного. Загалом...

— Та навіщо мені ваше «загалом»! — Влад устав і різко перервав учительку. — Моя дитина вчитиметься у вашій школі — і крапка! А не можете навчити — переведемо в інший клас. Не буде такого, щоб донька кандидата наук сиділа вдома до восьми років!

— Та ви хоч знаєте, що ми її у п'ять хотіли в школу віддавати? Вона вже вміла читати! А ви кажете «не тягне»! Хочете хабаря — так і скажіть, — Тетяна ходила навколо вчительки, викрикуючи кожне слово й махаючи руками.

Педагог піднялася зі стільця й позадувала до дверей.
— Ваше право, я мала попередити.

Марійка-Марі спостерігала за всім, що відбувалося, з дверей своєї кімнати. Вона достеменно не розуміла, про що говорять дорослі, але відчувала, що винна у сварці.

Уривки татової телефонної розмови, що долинали з передпокою, світло на ситуацію не проливали: «Завтра ж...», «До іншого класу...», «Ця некомпетентна...», «Буду винен...».

Нарешті батьки покликали Марійку до себе.

— Доню, ходи обійму! — мама взялася обціловувати найкрасивіше на світі личко. — Маємо тобі щось сказати. Із завтрашнього дня вчитимешся в новому класі. Ти ж не сумуватимеш через це?

Марійка лише здвигнула плечима:

— Ні, мені не подобалася ця вчителька. І діти не подобалися. Ніхто з них.

— Ну, от і добре, — втішилася Тетяна. — Новий клас точно буде кращим.

— А ще ми запросимо педагога, щоб підтягнути твоє навчання. — Влад шукав у телефонному довіднику чийсь номер. — Ти маєш бути найрозумнішою!

Марійка не знала, що робитиме з нею той педагог, та мовчки погодилася. Але ось те «Ти маєш бути найрозумнішою» на роки гострим цвяхом убилося в її свідомість.

Значить, сварка була таки через неї. Через те, що не надто розумна. Дівчинка повернулася у свою кімнату, і на її очах виступили сльози. Вона не розуміла, у чому винна, але точно відчувала, що вперше розчарувала батьків. Ніколи такого не траплялося раніше. І не буде в майбутньому.

Марійка почувалася зламаною лялькою, якою більше ніхто не захоче гратися.

Її мама з татом того вечора палко обговорювали «некомпетентну» вчительку, яка ледь не зіпсувала життя їхній дівчинці.

«Марі. Віднині мене зватимуть Марі», — не знати чому, сама до себе повторила мала.

І в новому класі її знали вже під цим, по-модному переінакшеним іменем.

Чай Регіні вдається запашним: ще з літа заготовувала гілочок малини, листя м'яти та меліси. Знімає невеличку каструльку з електроплити — і зовсім тут у неї не кам'яний вік — і кидає добру ложку меду, щоб солодше. Переливає чай до великого білого горнятка і ставить на підвіконня, щоб вистиг. Крає товстий шматок хліба, мастить його смальцем і виносить надвір — Бровкові.

— Тримай, дурне, мій іменинний торт, маю сьогодні свято.

Пес, зачувши запах смачного, крутить хвостом і чекає. Так уже навчений — не хапати їжу з рук. Господиня нахилиється і кладе хліб у велику металеву миску. Бровко за хвилину розправляється із гостинцем і біжить ганяти сусідських котів.

На вулиці темніє. Регіна піднімає очі вгору, наче щось видивляється.

— Повний... — сама до себе каже жінка, побачивши блискучу тарілку місяця.

Повертається до хати, сідає на стілець перед вікном і, повільно смакуючи, п'є чай.

Вона вже знає, що сьогодні їй снитиметься знайомий сон. Сокіл з розкішними крилами сідатиме їй на груди. З першого ж дня, як поселилася тут, у повню бачить уві сні одну й ту ж картину. Може, і правду люди кажуть: місце це нечисте...

Тим часом на іншому кінці села, в обсаженій квітами хаті, Марія розгортає подарунок. У невеличкій коробочці — конверт. Невже гроші? Занадто банально для Володі. Витягує з конверта дві картонні картки й прикриває тильним боком долоні рота від здивування: дві путівки в Париж. На 14 лютого! На День усіх закоханих! Жінка знаходить сили перевести очі з подарунка на коханого, який, затамувавши подих, чекає на її реакцію.

— Ти божевільний!

— Я вже казав: через тебе. — Володимир усміхається й обіймає дружину.

Якби його зараз спитали, який найкращий вік у житті людини, точно відповів би: коли твоєї дружині сорок.

СТОЯННЯ ДРУГЕ

ІСУС БЕРЕ НА СЕБЕ ХРЕСТ

У дитячому будинку Регіни не любили. Задержуватий характер додавав проблем і вихователям, і дітям. Тут ніхто не називав її Соколятком, хіба що Циганкою за жорстку довгу чорну косу і темно-карі очі. Худа й постійно голодна, вона дивилася на світ навколо з-під густих довгих вій. Але не так, як решта дівчаток у її віці. Яюсь особливо гостро... По-злому...

Регіні було сім, перший клас — позаду. Наука дівчинці давалася легко — цифри, букви і вірші, здавалося, самі осідали в чорнявій голівці. Вчителі дівчинкою тішились, а їй самій, схоже, було байдуже до своїх успіхів. Після уроків окремо від усіх Регіна йшла в їдальню, швидко проковтувала нехитрий обід і ховалася на своєму ліжку. В дитячому будинку бути в спальні вдень не дозволялося, але Регіні ніхто не перечив. Дівчинка лягала горілиць і годинами дивилася в стелю.

Учителі намагалися прищепити їй любов до рукоділля, музики, танців чи ще чогось, чим би малá могла зайняти свій час після уроків, але марно. А з часом махнули рукою: зрештою, добре, що не робить збитків.

Кілька разів на тиждень до дитячого будинку приїздили «потенційні мами». Хитріші дівчатка в цей час акуратно розчісували кіски, надували губки і широко розплющували очі, щоб бути схожими на милих лялечок. Бо лялечок беруть додому. А розпатланих дівчат з утомленим поглядом — ні. Жалісливі «мамочки» завжди велися на ці вистави. А от Регіна в такі ігри не грала. Вона не хотіла в сім'ю. Хтозна-чому — може, просто не знала, що це таке? А невідоме вже наперед не подобалося. Тут, у дитячому будинку, все їй знайоме. Вона живе за режимом, ніхто її не чіпає, окрім задиркуватих хлопчаків, але вона вміє дати собі з ними раду.

Часом її виводили як один з останніх варіантів, «для годиться», а одного разу дивна пара навіть захотіла її взяти.

Тоді було літо, субота, у кімнатах дитячого будинку стояла особлива тиша. На вихідні розбирали додому всіх тих, хто мав родичів, а також тих, кого майже всиновили. Залишалися лише «нічийні». Регіна в простенькій синій сукеночці сиділа на траві, притулившись до кам'яної огорожі, і прикладала подорожник до розбитого коліна, з якого юшила кров. Кілька хвилин тому вона ганебно перечепилася через корінь дерева, що росло неподалік, і, під регіт старших хлопців, розплаталася на траві. Тож лікувати доведеться не лише рани, а й свою репутацію.

— Вставай, нарешті тебе знайшла, — одна з виховательок узяла Регіну за лікоть і потягнула на себе, навіть не чекаючи її відповіді.

Зрештою, дівчинка б нічого й не сказала — хіба їй не байдуже, куди поведуть? Що нового й цікавого може трапитися в цих стінах? Концерт для благодійників?

У самодіяльності вона участі не брала ніколи. Приїзд чергової перевірки? Тут обійдуться й без неї. Словом, нічого нового бути не могло.

Перед кабінетом директора вихователька зупинилася, критичним поглядом оцінила Регіну. Пригладила волосся і смикнула вниз трохи закоротку сукеночку. Значить, чергова «показуха» потенційним батькам. Ну що ж, не вперше.

Вихователька обережно постукала, трохи відхилила двері й заглянула всередину. Отримавши схвальний кивок від директорки, підштовхнула поперед себе в спину Регіну, і дівчинка, ступивши два кроки, зупинилася посеред кабінету. Директорка всміхалася як ніколи приязно. Регіні від цього було навіть трохи страшно. З іншого боку директорського стола сиділа пара. Якби Регіна тоді вже могла на око визначати людський вік, то сказала б, що чоловікові та жінці десь під сорок. Не дуже й молоді. Він — високий та худий, з трохи гострим носом і непоказною зовнішністю. Зате його дружина — справжня красуня. Жінка мала білу-пребілу шкіру, темні очі, великі губи і довге, чорне, як смола, волосся. Ну точнісінько як Регіна. Коли їхні погляди зустрілися, мала аж випрямила спину. Ніби перед нею — справжня королева.

— Це Регіна, — директорка чомусь вимовила її ім'я на закордонний манір. — Дуже тямуща і слухняна. І чорнявенька, як ви й хотіли.

«Королева» встала зі свого місця і підійшла до малої, розглядаючи її з різних боків. Коли її рука легенько опустилася на плече дівчинки, ту наче вщипнуло током. Уперше за багато років захотілося, щоб її вибрали.

У ті короткі хвилини, коли жінка торкалася її волосся й обличчя, Регіна уявляла, як гулятиме з нею містом. Усі

перехожі оглядатимуться, а дівчатка-однолітки із заздрістю запитуватимуть: «Ось це — твоя мама? Справді? Така гарна! Як у кіно!» У думках лежала з мамою у великому ліжку з білими простирадлами, обоє були в мереживних нічних сорочках і читали кольорову книгу. Їхні розпущені довгі коси падали одна на одну і створювали блискучу атласну хвилю.

Тим часом «королева» присіла перед малою і, заглянувши в очі, запитала:

— Регіно, а що ти вмієш?

Дівчинка запитально глянула на директорку, і та, все ще всміхаючись, схвально кивнула, мовляв, говори.

— Нічого... — Регіна опустила очі додолу.

— Може, ти співаєш, танцюєш чи малюєш? — «Королева» однаково запитально дивилась і на директорку, і на дівчинку.

— Не вмію, — Регіні хотілося розплакатися від розпачу. І раптом вона згадала про те, що не розповідала нікому. Про те, чого боялася. Але зараз їй так хотілося, щоб її вибрали, що потрібно було діяти. — Я вмію ламати речі поглядом! — Дівчинка різко підняла голову й переможно подивилася на присутніх.

— А це як? — «Королева» здавалася розгубленою.

— А дивіться! — Мала знайшла очима більш-менш підходящу річ на директорському столі — склянку, з якої хтось щойно пив воду, — і втупилася в неї поглядом. Щічки дівчинки почервоніли від напруги, але нічого не відбувалося.

— Принаймні я бачу, що ти вмієш фантазувати, — спробувала розрядити ситуацію директорка. Регіна була в розпачі.

Далі дорослі розмовляли так, наче її взагалі не було в кімнаті. Про якісь документи, умови, про те, що все це забирає час. Дівчинка стояла в кутку й не наважувалася нагадати про свою присутність. Вона з насолодою вдихала аромат жіночих парфумів, який принесла із собою «королева». Схоже, директорка і потенційні батьки справді забули про малу, бо невдовзі почали говорити про неї.

— Я не впевнена, що хочу саме цю дівчинку, — «королева» розтягувала слова, наче нудку гумку. — Занадто вже вона... проста. Я б хотіла, щоб моя донька співала або ще краще — танцювала. А ця... Вона звичайна. Знаєте, є цуценята породисті, а є — дворняги. Породисті легко вчать команди, з ними гарно вийти на прогулянку, а дворняги — дурне дурним. Я не хочу образити цю малу, але вона — як дворняжка. Гарна, але якась кострубата... Пошукайте мені іншу.

У душі Регіни розгорявся вогонь. Пекло зсередини так, як ще ніколи. Вона — дворняга... її не вибрали... «Королева» в очах дівчинки повільно перетворювалася на відьму: в темних очах світилося щось зле, довге блискуче волосся виявилось синюватим, біла шкіра віддавала холодом. Потвора. А ще хвилину тому була красунею... Регіна дивилася на неї й ціпеніла від жаху, не розуміючи, що відбувається. Невже її уява й реальність так сильно переплелися, що зараз вона бачила наяву ці страшні метаморфози?

Директорка з дивною парою вийшли, а по столі вузькою цівкою потекла вода. Стакан таки тріснув...

Вихователька, що досі чекала за дверима, знайшла Регіну в кутку кімнати і легенько обійняла за плечі:

Літературно-художнє видання

САЛІПА Ольга

Зламані речі

Роман

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *Л. М. Шуст*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *А. М. Фурман*

Підписано до друку 26.04.2021.
Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Franklin Gothic Book». Ум. друк. арк. 13,44.
Наклад 3200 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, г. Харків, ул. Б. Хмельницького, д. 24
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р. www.unisoft.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

UNISOFT

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88
 - на сайті Клубу: **bookclub.ua**
 - у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом
- Надсилається безоплатний каталог**

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Запрошуємо до співпраці авторів

e-mail: publish@ksd.ua

Саліпа О.

С16 Зламані речі : роман / Ольга Саліпа. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 256 с.

ISBN 978-617-12-8875-1

Регіна виросла в дитбудинку. Не потрібна нікому, зайва в цьому світі, вона пізнала чимало поневірянь. Марія — донька заможних викладачів, у неї завжди були дефіцитні захцянки та дорогі іграшки. Але на п'ятнадцятий день народження дівчини сталося страшне: батьки загинули в автокатастрофі. Марія опиняється в дитбудинку, де знайомиться з Регіною. З'єднані горем, сирота від народження й колишня багатійка стануть там найліпшими подругами. Обидві згодом пізнають біль зради. Обидві вистраждають своє право на любов і спокій. Тільки у кожної буде свій шлях до воскресіння...

УДК 821.161.2